

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ
РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
ПЕРЕКЛАДУ**

**Кафедра італійської і французької
філології та перекладу**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Кафедра	Кафедра італійської і французької філології та перекладу
Факультет	Факультет романської філології і перекладу
Викладач	Д. філол. наук., проф. Філоненко Н.Г., завідувач кафедри італійської і французької філології та перекладу
Статус дисципліни	вибіркова дисципліна професійної і практичної підготовки
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр
Обсяг дисципліни у кредитах ЄКТС / загальна кількість годин	3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі: лекції – -/2год. семінарські заняття – не передбачено практичні заняття – 30 год./ 4 год. самостійна робота – 60 год./ 84 год.
Мова викладання	Французька, українська
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	Дисципліна спрямована на поглиблене вивчення теоретичних і прикладних аспектів сучасної лінгвістики тексту як міждисциплінарної галузі мовознавства. У курсі розглядаються основні наукові підходи до аналізу тексту, поняття когерентності, когезії, інтертекстуальності, комунікативних стратегій, прагматичних і когнітивних параметрів тексту. Особлива увага приділяється типології текстів, категоріям тексту та методам їх лінгвістичного аналізу. Дисципліна формує у здобувачів здатність здійснювати всебічний аналіз тексту як комунікативного, семіотичного та когнітивного феномена, що має практичне значення у сфері перекладу, філології та літературознавства.

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

**«Актуальні проблеми лінгвістики
тексту»**

Спеціальність: В11 Філологія

Спеціалізація: В11.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Освітня програма:

Сучасні лінгвістичні і перекладознавчі студії та міжкультурна комунікація (французька мова і друга іноземна мова)

Мета вивчення дисципліни (Чому це цікаво й потрібно вивчати?)	Метою дисципліни є формування у здобувачів освіти глибокого розуміння сучасних теоретичних засад лінгвістики тексту, розвиток аналітичних умінь щодо дослідження тексту як складного комунікативного, когнітивного та прагматичного феномена. Курс спрямований на набуття знань про категоріальну структуру тексту, особливості його когерентності та когезії, типологію текстів, принципи їхньої організації, а також методи сучасного лінгвістичного аналізу тексту в міждисциплінарному контексті. Ця дисципліна є актуальною та необхідною, оскільки: • текст є базовою одиницею комунікації у всіх сферах мовної діяльності людини, а його дослідження дозволяє глибше зрозуміти механізми побудови значення; • знання з лінгвістики тексту є важливим інструментом для перекладацької практики, аналізу дискурсу, літературознавства, медіалінгвістики та прикладної лінгвістики; • курс сприяє розвитку критичного мислення, лінгвістичної інтуїції та вміння працювати з різними видами текстів у науковому, публіцистичному, художньому та професійному контекстах.
Результати навчання (Чому я навчуся на цій дисципліні?)	• Опанування знань про основні категорії лінгвістики тексту: когезію, когерентність, інтертекстуальність, текстову категоризацію, комунікативні наміри та типологію текстів. • Засвоєння сучасних підходів до аналізу тексту в когнітивному, прагматичному та дискурсивному аспектах. • Набуття практичних навичок аналізу різних типів текстів — наукових, публіцистичних, художніх, інституційних — з урахуванням їхньої структурної, функціональної та комунікативної специфіки. • Оволодіння методами аналізу тексту в контексті жанрово-стильової диференціації, мовленнєвих стратегій і засобів досягнення комунікативної мети. • Розвиток умінь визначати текстові маркери, логіко-сміслові зв'язки, тематичну організацію тексту та здійснювати інтерпретацію його глибинної структури. • Формування здатності критично осмислювати текст у міждисциплінарному контексті (лінгвістика — літературознавство — комунікативістика — перекладознавство). • Застосування здобутих знань для самостійного аналізу автентичних текстів, зокрема в перекладацькій, науковій та педагогічній практиці.
Компетентності (Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)	Знання: • знання провідних теорій і концепцій лінгвістики тексту, сучасних методів аналізу тексту; • знання основних категорій тексту: когерентність, когезія, інтертекстуальність, тематична прогресія тощо; • розуміння функціональних, жанрових і стилістичних особливостей текстів різного типу й походження. Уміння: • уміння розпізнавати текстові категорії та

	комунікативно-прагматичні особливості текстів; • уміння аналізувати структуру, композицію, інформаційно-сміслову організацію тексту; • уміння застосовувати сучасні підходи до аналізу тексту з позицій когнітивної лінгвістики, дискурсології та прагматики. Навички: • навички самостійного текстологічного аналізу автентичних текстів різних жанрів і стилів; • навички визначення стратегії створення та сприйняття тексту в залежності від комунікативної ситуації; • навички ідентифікації стилістичних засобів, засобів зв'язку, мовленнєвих актів і модальностей у текстах. Комунікація: • здатність ефективно використовувати результати текстового аналізу у науковій, педагогічній, перекладацькій та редакторській діяльності; • уміння чітко й аргументовано презентувати результати текстуального аналізу в усній та письмовій формі; • здатність адаптувати комунікативні стратегії до типу тексту й аудиторії. Автономність і відповідальність: • здатність до самостійного осмислення лінгвістичних проблем тексту в міждисциплінарному контексті; • готовність до критичної оцінки джерел, текстів і власних висновків; • прагнення до професійного розвитку та дослідницької діяльності в галузі сучасної лінгвістики тексту.
--	---

Види занять і їхній розподіл за годинами

№ п/п	№ і назва теми (включно з темами, винесеними на самостійне опрацювання)	Кількість годин						
		Денна форма				Заочна форма		
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі	
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота		лекції	семінарські / практичні заняття
Модуль I								
Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми лінгвістики тексту.								
1.	Категоріальний апарат сучасної лінгвістики тексту: когезія, когерентність, інформативність, завершеність, інтенційність.	18		6	12	18		18
2.	Функціонально-стильові параметри тексту та їхній вплив на текстову організацію.	18		6	12	18		18
3.	Інтертекстуальність як когнітивно-	18		6	12	18	2	16

	дискурсивний феномен: типи зв'язків і механізми розпізнавання.								
4.	Тематична прогресія та текстотворчі механізми: засоби розвитку теми в різних типах текстів.	18		6	12	18		2	16
5.	Прагматичні та комунікативні особливості тексту в міжмовній та міжкультурній комунікації.	18		6	12	18	2		16
	Разом годин за модулем 1	90	-	30	60	90	2	4	84

Тематика (змістові модулі) навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми лінгвістики тексту

1. Категоріальний апарат сучасної лінгвістики тексту: когезія, когерентність, інформативність, завершеність, інтенційність.

2. Функціонально-стильові параметри тексту та їхній вплив на текстову організацію.

3. Інтертекстуальність як когнітивно-дискурсивний феномен: типи зв'язків і механізми розпізнавання.

4. Тематична прогресія та текстотворчі механізми: засоби розвитку теми в різних типах текстів.

5. Прагматичні та комунікативні особливості тексту в міжмовній та міжкультурній комунікації.

Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності з вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми лінгвістики тексту» здійснюється в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)).

Рейтинг вираховується в рейтингових балах, а підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Семестрове оцінювання:

- 1) письмовий контроль у вигляді відповіді на одне конкретне запитання (у формі тезисів або тестів);
- 2) усне опитування;
- 3) презентації з обраної лінгвістичної проблематики;
- 4) модульна контрольна робота.

Умови допуску до заліку:

- 1) виконання МКР з дисципліни;
- 2) відпрацювання пропущених занять;

Критерії оцінювання аудиторної і самостійної роботи з дисципліни
«Актуальні проблеми лінгвістики тексту»

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та

самостійна робота) здійснюється в 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування практичних занять позначаються «0».

Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами контролю аудиторної та самостійної роботи з дисципліни, викладач занотовує у Журнал обліку роботи викладача і оголошує на практичних/семінарських заняттях.

Оцінка «відмінно» («5») виставляється студенту, якщо теоретичні питання, винесені на розгляд, викладені у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі практичні завдання, передбачені, виконані в повному обсязі. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні матеріалу. Відповіді є змістовними, логічними та чіткими. Мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично правильним. Допускається до 4-х граматичних, лексичних або орфографічних помилок. 90% – 100% правильно виконаних завдань.

Оцінка «добре» («4») виставляється студенту, якщо теоретичні питання, винесені на розгляд, викладені у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені навчальні практичні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні матеріалу. Відповіді у переважній більшості є змістовними, логічними та чіткими; мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично коректним (допускається невиконання 1-2 вимог до форми). Допускається до 8 граматичних, лексичних або орфографічних помилок. 75% – 89% правильно виконаних завдань.

Оцінка «задовільно» («3») виставляється студенту, якщо теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення. Відповіді є незмістовними, нелогічними та нечіткими; мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично некоректним (допускається невиконання 3-4 вимог до форми).

Допускається до 8 граматичних, лексичних або орфографічних помилок. 50% – 74% правильно виконаних завдань.

Оцінка «незадовільно» («2») виставляється, якщо студент не викладає більшої частини програмного матеріалу, неправильно виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань. Переважна більшість відповідей є незмістовними, нелогічними та нечіткими; мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично некоректним (допускається невиконання 4-5 вимог до форми). У відповідях студента зафіксовано 12 та більше граматичних, лексичних або орфографічних помилок. Менше 49% правильно виконаних завдань.

У разі невиконання студентом завдань *аудиторної та самостійної роботи* без поважних причин (таких, що підтверджуються офіційними документами), він отримує «нуль» (0) балів. У випадку наявності зазначених офіційних документів, студент, за письмовою згодою декана факультету та викладача, має право на відпрацювання аудиторної та самостійної роботи.

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми лінгвістики тексту» передую написання студентами модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни «Актуальні проблеми лінгвістики тексту»

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульну контрольну роботу з даної дисципліни. Модульні контрольні роботи оцінюються за 4-бальною шкалою («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»).

Оцінка «відмінно» («5») виставляється студенту, якщо теоретичні питання, винесені на розгляд, викладені у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі практичні завдання, передбачені МКР, виконані в повному обсязі. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні матеріалу. Відповіді є змістовними, логічними та чіткими. Мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично правильним. Допускається до 4-х граматичних, лексичних або орфографічних помилок. 90% – 100% правильно виконаних завдань.

Оцінка «добре» («4») виставляється студенту, якщо теоретичні питання, винесені на розгляд, викладені у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені МКР навчальні практичні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні матеріалу. Відповіді у переважній більшості є змістовними, логічними та чіткими; мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично коректним (допускається невиконання 1-2 вимог до форми). Допускається до 8 граматичних, лексичних або орфографічних помилок. 75% – 89% правильно виконаних завдань.

Оцінка «задовільно» («3») виставляється студенту, якщо теоретичні питання, винесені на МКР, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення. Відповіді є незмістовними, нелогічними та нечіткими; мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично некоректним (допускається невиконання 3-4 вимог до форми). Допускається до 8 граматичних, лексичних або орфографічних помилок. 50% – 74% правильно виконаних завдань.

Оцінка «незадовільно» («2») виставляється, якщо студент не готовий до МКР, не викладає більшої частини програмного матеріалу, неправильно виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань. Переважна більшість відповідей є незмістовними, нелогічними та нечіткими; мовне оформлення матеріалу є граматично, лексично та стилістично некоректним (допускається невиконання 4-5 вимог до форми). У відповідях студента зафіксовано 12 та більше граматичних, лексичних або орфографічних помилок. Менше 49% правильно виконаних завдань.

У разі відсутності студента на МКР без поважних причин (таких, що підтверджуються офіційними документами), він отримує «нуль» (0) балів. У випадку наявності зазначених офіційних документів, студент, за письмовою згодою декана факультету та викладача, має право написати МКР в індивідуальному порядку.

У першому семестрі навчальна дисципліна закінчується *заліком*, тому оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР у такий спосіб:

«відмінно» – 50 балів;
 «добре» – 40 балів;
 «задовільно» – 30 балів;
 «незадовільно» – 20 балів
 Неявка на МКР – 0 балів.

Організація оцінювання:

- **семестрове оцінювання** навчальних досягнень студентів з дисципліни «Актуальні проблеми лінгвістики тексту» має таку структуру:

№ з/п	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Аудиторна навчальна робота.	25
2.	Самостійна навчальна робота.	25
3.	Модульна контрольна робота	50

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР

- **підсумкове оцінювання** навчальних досягнень студентів з дисципліни «Актуальні проблеми лінгвістики тексту» здійснюється у формі **заліку**

Відмітка про **залік** «зараховано», «не зараховано» та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового балу студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	A
82 – 89 балів	B
74 – 81 бал	C
64 – 73 бали	D
60 – 63 бали	E

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Таким чином студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано», а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано», оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно	A	90-100	} Зараховано
Добре	B	82-89	
	C	75-81	
Задовільно	D	66-74	
	E	60-65	} не зараховано
Незадовільно	FX	0-59	

Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)

Для успішного засвоєння дисципліни «Актуальні проблеми лінгвістики тексту» здобувач повинен мати такі базові знання, уміння та навички:

- володіння французькою мовою на рівні не нижче B2, що дозволяє аналізувати автентичні тексти різних жанрів і стилів;
- знання основних понять теоретичної лінгвістики, зокрема фонетики, морфології, синтаксису, лексикології та стилістики;
- опанування теоретичних засад лінгвістики тексту й дискурс-аналізу на попередніх етапах навчання;
- навички критичного аналізу мовного матеріалу в синхронії та діяхронії, а також досвід реферування наукових джерел;
- ознайомленість із базовими положеннями когнітивної лінгвістики та міжкультурної комунікації, які формують аналітичне мислення студента у роботі з текстом.

Навчально-методичне й інформаційне забезпечення

Основна (базова) література

1. Бахтін, М. М. (2001). Проблема тексту у лінгвістиці, філології та інших гуманітарних науках. *Антологія світової літературно-критичної думки XX ст.* Львів : Літопис.
2. Іваненко, С. М. (1999). *Поліфонія тексту*. К.: Видавничний центр КДЛУ.
3. Кагановська, О. М. (2002). Текстові концепти художньої прози (на матеріалі французької романістики середини XX сторіччя) [монографія]. К.: Вид. центр КНЛУ.
4. Савчук, Р. І. (2019). Наративні стратегії французької художньої прози XVIII–XXI століть з позицій когнітивно-семіотичної інтерпретації тексту. *Романські студії початку XXI століття: наратологія, синтаксис, поетика у когнітивному вимірі*, В 3. К.: Вид. центр КНЛУ.
5. Avila, D. R. (2009) *Le discours autobiographique : expression du phénomène identitaire. Identités sociales et discursives du sujet parlant*. P.: L’Harmattan.
6. Guilbert, T., & Lefort, P. (2018). *Discours et (re)constructions identitaires. Analyses interdisciplinaires*. Villeneuve d’Ascq : Presses

Universitaires du Septentrion.

7. Sabot, Ph. (2022). *Discours et politiques de l'identité*. Villeneuve d'Ascq : Presses Universitaires du Septentrion.

10. Dours, Ch. (2003). *Personne, personnage. Les fictions de l'identité personnelle*.

Rennes : Presses Univ. de Rennes.

11. Mirela, V. (2017). *Le concept de discours. Les types de discours*. Valerica Ivan Mirela. URL: <http://scf-lsa.info/wp-content/uploads/2017/04/4-IVAN-Mirela.pdf> (dernier accès : 05.10.2021).

Додаткова

1. Багумян, О. В. (2002). Лінгвокогнітивні особливості текстової ситуації “соціальний захист” у сучасній американській публіцистиці. *Ювілейний збірник наукових праць, присвячений 40-річчю факультету іноземних мов. Філологічні науки*. Суми: Сумськ. держ. пед. ун-т ім. А.С.Макаренка.
2. Белова, А. Д. (2002). Поняття “стиль”, “жанр”, “дискурс”, “текст” у сучасній лінгвістиці. *Вісник КУ. Іноземна Філологія*, Випуск 32-33, 7-14.
3. Гаєва, О. В. (2001). Особливості художньої комунікації з погляду концепції можливих світів. *Вісник Київського лінгвістичного університету*, Серія Філологія, Т. 4, №1, 25-32.
4. Дмитрук, О. В. (2005). *Маніпулятивні стратегії в сучасній англомовній комунікації (на матеріалі текстів друкованих та інтернет- видань 2000 - 2005 років)* [автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови»]. К.: Ун-т Т. Г. Шевченко.
6. Кондратенко, Н. В. (2007). *Український політичний дискурс [монографія]*. Одеса : Чорномор'я.
7. Alsafar, A. (2014). *Ethos discursif et construction des rapports intersubjectifs dans les professions de foi des élections présidentielles de 2007 et 2012* [thèse de doctorat en science du langage]. Université Paul-Valéry.
8. Amossy, R. (2016). *L'argumentation dans le discours*. P.: Armand Colin.
9. Bonnafous, S., Ciron, P., Ducard, D., & Levy, C. (2003). *Argumentation et discours politique*. Rennes: Presses universitaires de Rennes.
10. Bonnafous, S., & Tournier, M. (1995). Analyse du discours, lexicométrie, communication et politique. *Les analyses du discours en France*, Langages, 29e année, N° 117, 67-81. URL: https://www.persee.fr/doc/lgge_0458-726x_1995_num_29_117_1706!
11. Bühler, K. (2009). *La Théorie du langage*. Marseille: Agone.
12. Charaudeau, P. (2005). *Le discours politique. Les masques du pouvoir*. P.: Vuibert.
13. Charteris-Black, J. (2009). *Metaphor and political communication in Andreas Musolff & Jörg Zinken (éds)*. New York: Palgrave.
14. Cotlau, M. (2019). Outils rhétoriques du politiquement correct. *Studia Universitatis Moldaviae (Seriă Științe Umanistice)*, nr. 10(130), 21-29.

Форми і способи поточного та семестрового контролю	Контроль результатів навчання студента з дисципліни «Актуальні проблеми лінгвістики тексту» здійснюється у формі <i>поточного, рубіжного, підсумкового модульного та підсумкового семестрового контролю</i> (іспиту). <i>Поточний контроль</i> успішності студентів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом модуля оцінюється аудиторна та самостійна робота студента. Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) і набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами контролю з дисципліни, викладач занотовує і оголошує на кожному практичному занятті. <i>Рубіжний контроль</i> успішності студентів здійснюється посередині навчального семестру у вигляді проміжної атестації здобувачів вищої освіти за результатами оцінювання аудиторної та самостійної роботи, а також з урахуванням відвідування лекційних та практичних занять. <i>Підсумковий модульний контроль</i> проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання у межах годин, відведених на практичні заняття. <i>Підсумковий семестровий контроль</i> – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр (сесію), що з дисципліни «Актуальні проблеми лінгвістики тексту» здійснюється у формі заліку.

Затверджено на засіданні кафедри італійської і французької філології та перекладу протокол № 14 від «03» червня 2025р.

Завідувач кафедри

Філоненко Н.Г.